

A békéért egyenjogúan

„Ez a föld a tiéd, ha elmész, visszavár” – áll az 1944-ben ártatlanul kivégzett magyarok emlékére állított 15. kereszten

Soha korábban nem voltak ilyen sokan a csúrogi sintérgödörnél tartott megemlékezésen, mint tegnap délután, halottak napján, amikor a tizenötödik fakeresztet állították le az 1944 októberében ártatlanul kivégzett apáik, hozzátartozóik emlékére az egykor Csúrogon és környékén élt magyarok.

Szanyó Tóth: Gizella

Koszorúzás, gyertyagyújtás

Sorsuk, mint tudjuk, 1945. január 23-án megpecsételődött. Ezen a napon úzték ki őket otthonaikból, házaikból, javaiktól megfosztva, kollektív bűnössé nyilvánítva, koncentrációs táborba hajtották őket Járekra, majd Szépligetre (Gajdobrára) és Wekerlefalvára (Újgajdobrára). Innen 1945 szeptemberében szabadultak a három falu magyarjainak a túlélői, egy papírral a kezükben, amelyen az állt: mindenhova mehetnek, csak vissza, szülőfalujukba nem.

A hozzátartozók 1994 óta emlékeznek meg nyilvánosan is a volt csúrogi dögtemetőben, ahol kivégzett hozzátartozóikat holtukban is megalázva, embertelen módon földelték el. Tegnap is szomorú kép fogadta ezen a helyen az emlékezőket. Erre utalt **Teleki Júlia**, a megemlékezés szervezője köszöntve az egyházi és világi méltóságokat, a hozzátartozókat és mindenkit, aki támogatja küzdelmüket a méltó síremlék felállításáért, a kegyhely megjelöléséért. Egyben arra kérte a jelenlevő politikusokat, képviselőket, hogy nézzenek körül, hogy milyen méltatlan helyen kell megemlékezniük, és tegyenek azért, hogy mielőbb emlékhellyé nyilvánítsák a csúrogi sintérgödört.

Szenhelyként áldotta meg **Füderer László** és **Bogdán József** katolikus lelkipásztor a sintérgödört, ahol mindeddig méltatlan módon vannak elföldelve a kivégzettek. Elérkezett talán az idő, hiszen új szelek fújnak most már szerte Európában, mondta **dr. Becsey Zsolt**, az Európai Parlament képviselője. Egy napon egyfajta zarándokhelye is válhat majd ez a hely. Több párhuzamos, köztük gyűjtési akciót is javasolt ennek megvalósításáért. Személyesen 1000 euróval járul hozzá az elképzelés megvalósításához.

Számtalan vajdasági magyar ember várja el, hogy a történelmi megbékélés ne csak egyoldalú legyen, hanem hivatalosan is ismerjék el: a megemlékezés minden ember joga, mondta **Egeresi Sándor**, a Tartományi Képviselőház elnöke. Személyesen is átéri a gyászolók fájdalmát, hiszen nagyapját is kivégezték 1944-ben Topolyán, és szintén egy szeméttelenen ásták el. A tartományi parlament 2003-ban már nyilatkozatban törölte a kollektív bűnösséget, és rehabilitálta az ártatlanul kivégzetteket. 2004 decemberében pedig a Magyar Nemzeti Tanács nyilatkozatban emlékezett meg az 1944-ben kivégzettekről, mondta **Pásztor Bálint**, a szerbiai par-

lament képviselője. Megígérte a Magyar Koalíció képviselőinek nevében: indítványozni fogják a kollektív bűnösség törlését, és javasolják a több tízezer kivégzett rehabilitációját, akiknek egyetlen bűne a magyarsága, a németisége, a romasága vagy más nemzetisége volt.

Köszöntő beszédet mondott még **Éhn József**, a Kárpát-medence Magyarságáért szervezet nevében, **Zakar Péter**, Csongrád megye közgyűlésének alelnöke, **Rácz Szabó László**, az MPSZ elnöke, **dr. Ször Anna** és **M. Szabó Imre** az Október 23. Bizottság Alapítvány nevében és **dr. Páll Sándor**, a VMDK elnöke. Az Október 23. Bizottság Alapítványa egy gránit emléktáblát is bemutatott a kommunista terror áldozatául esett csúrogi magyarok emlékére. Felállítását később tervezik. A verseket **Rókus Zoltán** mondta el, **Harangozó Edina** pedig a köszöntőt. A megemlékezés a Himnusszal és koszorúzással ért véget. ■ S. T. G.